

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я І ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

для здобувачів вищої освіти 1 курсу заочної форми здобуття освіти
Освітньої програми «Управління охороною здоров'я та
фармацевтичним бізнесом»
Спеціальності 073 «Менеджмент»
Галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

	професор кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації, доктор фарм. наук, професор	Інформація про викладача
ПОСИЛКІНА Ольга Вікторівна	posylkina @nuph.edu.ua	https://quality.nuph.edu.ua/8991-2/

- Назва закладу вищої освіти та підрозділу:** Національний фармацевтичний університет, кафедра менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації
- Адреса кафедри:** вул. Валентинівська, 4, м. Харків, 61168, тел.: (0572) 67-91-72
- Веб-сайт кафедри:** <https://mmf.nuph.edu.ua/>
- Консультації:** відбуваються онлайн відповідно до графіку, який розміщено на сайті кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації (за посиланням <https://mmf.nuph.edu.ua/grafiki-potochnih-konsultacij/>).
- Анотація освітнього компонента:** освітній компонент є обов'язковим для другого (магістерського) рівня зі спеціальності 073 Менеджмент за освітньою програмою «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом». Її основними завданнями є підготовка кваліфікованого магістра менеджменту, що володіє знаннями і практичними навичками щодо формування ресурсного потенціалу закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) і фармацевтичних організацій (ФО) та оцінки ефективності його використання, розрахунку витрат і калькулювання собівартості медичних послуг та фармацевтичної продукції і встановлення обґрунтованих цін на них, організації діяльності ФО і ЗОЗ в умовах медичної реформи.
- Мета викладання освітнього компонента:** формування теоретичних знань і практичних навичок щодо використання сучасних механізмів та інструментів ефективного використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів системи охорони здоров'я, а також науково-практичних підходів до організації діяльності закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) і фармацевтичних організацій (ФО) в умовах трансформаційних процесів, які відбуваються у вітчизняній системі охорони здоров'я і фармації, для досягнення максимальної доступності медичної (фармацевтичної) допомоги населенню та забезпечення її належної якості
- Компетентності відповідно до освітньої програми:**
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 12. Здатність формувати цінову політику в сфері охорони здоров'я і фармації, використовуючи технології бюджетування та прийоми сучасного прайсингу.

СК 14. Здатність приймати участь в удосконаленні організації системи охорони здоров'я в Україні з урахуванням вимог міжнародних стандартів якості та належних фармацевтичних практик, системно вибудовувати діяльність ЗОЗ і ФО згідно з концепцією державного управління охороною здоров'я, створювати умови для постійного підвищення якості медичної і фармацевтичної допомоги населенню (пацієнтам).

СК 17. Здатність вибудовувати ефективні бізнес-процеси в організаціях, формувати систему економічного управління ЗОЗ і ФО, проводити моніторинг та діагностику ефективності їх діяльності, оцінювати можливі ризики і соціально-економічні результати управлінських рішень

8. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

ПРН 14. Обґрунтовувати оптимальні господарські рішення та управлінські альтернативи з метою оптимізації використання ресурсів ЗОЗ і ФО, спираючись на прогнозовані тренди соціально-економічного та демографічного розвитку системи охорони здоров'я і фармацевтичного ринку, знання нормативно-правових, законодавчих актів України та інших країн світу в сфері управління і охорони здоров'я, визначати соціально-економічні результати управлінських рішень і оцінювати пов'язані з ними ризики.

ПРН 16. Моделювати і реалізовувати ефективні бізнес-процеси в ЗОЗ і ФО, формувати систему економічного управління в організаціях, здійснювати моніторинг та діагностику ефективності їх діяльності і фінансового стану для запобігання кризових явищ і забезпечення безперебійності функціонування.

ПРН 17. Проводити моніторинг цін на світовому фармацевтичному ринку з метою визначення референтних цін на вітчизняні лікарські засоби, формувати цінову політику в приватних ЗОЗ і ФО для реалізації стратегічних цілей системи охорони здоров'я в Україні щодо підвищення доступності і якості медичної допомоги і фармацевтичного забезпечення населення.

ПРН 20. Розробляти і впроваджувати заходи (програми) з удосконалення організаційного механізму системи охорони здоров'я в Україні згідно з вимогами міжнародних стандартів якості та належних фармацевтичних практик, системно вибудовувати діяльність ЗОЗ і ФО згідно з концепцією державного управління охороною здоров'я для забезпечення належної якості медичної і фармацевтичної допомоги населенню (пацієнтам)

9. Статус освітнього компонента: обов'язковий.

10. Пререквізити освітнього компонента: Бізнес-планування, облік і контролінг в закладах охорони здоров'я і фармацевтичних організаціях», «Управління персоналом і трудове право», «Соціальний менеджмент і соціальна відповідальність», «Господарське і міжнародне приватне право», «Обґрунтування господарських рішень і управління ризиками», «Фінансовий і інвестиційний менеджмент», «Інформаційні системи і технології в управлінні» тощо.

11. Обсяг освітньої компоненти: 120 годин (4 кредити ЄКТС): 22 години аудиторних занять, з них – 8 годин лекцій, 8 годин – практичних занять, 6 годин – семінарських занять, 98 годин самостійної роботи.

Методи навчання:

- *пояснювальний (інформаційно-репродуктивний) метод:* Lecture-based learning – лекції, інший навчальний контент;
- *репродуктивний метод:* практичні заняття;
- *проблемне викладання:* Brainstorming – метод «мозкового штурму»; Case-based learning – метод кейсів; методи інтерактивної візуалізації навчального матеріалу – Mindmapping (використання інтелектуальної карти уяви), Timeline (стрічка подій);
- *частково-пошуковий метод:* Game-based learning – ігрові методи навчання (ділова гра); Team-based learning – метод роботи в малих групах.

Зміст освітнього компонента:

Змістовий модуль 1. Основи проєктного менеджменту.

- Тема 1.** Загальна характеристика проєктного менеджменту.
Тема 2. Вибір і обґрунтування проєкту.
Тема 3. Структуризація проєкту.
Тема 4. Загальні підходи до планування і контролю проєктів.
Тема 5. Управління часом за проєктом.
Тема 6. Управління ресурсами проєкту.

Організація самостійної роботи:

Самостійна робота включає в себе виконання практичних, ситуаційних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу за темами освітнього компонента, підготовку наукової доповіді (есе) за однією з тем освітнього компонента (за вибором).

13. Види та форми контролю:

Змістовий модуль 1. Економіка і організація діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій

- Тема 1.** Предмет і методи дисципліни. Економічні особливості системи охорони здоров'я і фармації.
Тема 2. Підприємництво: місце і роль в системі охорони здоров'я.
Тема 3. Ресурси фармацевтичних організацій і закладів охорони здоров'я.
Тема 4. Витрати закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій. Калькулювання собівартості фармацевтичної продукції і медичних послуг
Тема 5. Ціни та ціноутворення на фармацевтичну продукцію і медичні послуги
Тема 6. Результативність та ефективність діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій
Тема 7. Моделі організації системи охорони здоров'я
Тема 8. Організація діяльності закладів охорони здоров'я в умовах медичної реформи

Види та форми контролю:

Поточний контроль:

Контроль знань на кожному занятті (з кожної теми усне опитування, складання тестових завдань, ділова гра, наукова доповідь, колективне та самостійне вирішення ситуаційних (розрахункових) задач, обговорення кейсів, спостереження за роботою здобувачів в групі при обговоренні ситуаційних завдань.

Контроль змістового модулю: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Умови допуску до контролю змістового модулю: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю 1.

Семестровий контроль:

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до семестрового контролю:

поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю 1, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх видів робіт та вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

14. Система оцінювання з освітнього компонента:

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

Номер теми освітнього компонента	Максимальна кількість балів за тему	Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт	Види робіт, за які здобувач отримує бали
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 2. (тема для самостійного вивчення)	10	10	підготовка есе/ презентації
Тема 3.	10	3	тестування
		7	розв'язування кейсу «Оптимізація ресурсного забезпечення організації»
Тема 4.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 5.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 6.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Тема 7. (тема для самостійного вивчення)	10	10	підготовка наукової доповіді (есе)
Тема 8.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань
Всього балів за змістовий модуль 1:		80	
Всього балів за модуль:		80	

Вивчення освітнього компонента здобувачами вищої освіти можливе за допомогою неформальної освіти. Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

– проходження онлайн-курсів на платформах Coursera (онлайн-курс «Buenas Prácticas en Libre Competencia», <https://www.coursera.org/learn/libre-competencia>; Ведення бізнесу в Європі, <https://www.coursera.org/learn/doing-business-in-europe> тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
тестування	15
відповіді на теоретичні питання	15
вирішення ситуаційних (розрахункових) завдань	20
кейс	10
підготовка наукової доповіді (есе)	20
<i>Всього балів:</i>	80

Оцінювання під час контролю змістового модулю:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модулю за видами робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів за контроль змістового модулю</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>		
тестування	10	20
вирішення практичного завдання	10	
<i>Всього балів за контроль змістового модулю:</i>		20

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 10 балів - підготовка наукової доповіді (есе) (теми 2 і 7)

під час контролю змістового модулю 1: білети до змістового модуля 1 включають тестові та розрахункові завдання для самостійного вивчення

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітнього компонента застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

<i>Сума балів за 100-бальною шкалою</i>	<i>Шкала ECTS</i>	<i>Оцінка за недиференційованою шкалою</i>
90-100	A	зараховано
82-89	B	

74-81	C	не зараховано
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	
1-34	F	

Шкала оцінювання семестрового екзамену:

100-бальна шкала, рейтингова шкала ЄКТС та чотирибальна диференційована шкала

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно
1-34	F	

15. Політики освітнього компонента:

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання здобувачами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітнього компонента здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ».

В рамках академічної свободи викладача замість виконання видів робіт з теми освітнього компонента можливим є зарахування неформальної освіти здобувача вищої освіти.

16. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього компонента:

Обов'язкова література	1.Посилкіна О.В., Крутських Т. В., Лісна А. Г. Економіка і організація діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій [Електронний ресурс]: навч. посібник для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 073 Менеджмент освітньою програмою «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом». –Х. : Вид-во НФаУ, 2023. – 282 с. 2.Посилкіна О.В. Економіка і організація діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій : метод. реком. до практичних робіт для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом». – Х.: Вид-во НФаУ, 2023. – 68 с. 3. Посилкіна О.В. Економіка і організація діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій: метод. реком. для семінарських занять для здобувачів вищ. освіти, що навч. за освітньою програмою «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом».- Х., НФаУ, 2023.- 24с. 4.Посилкіна О. В. Економіка і організація діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій: метод. реком. до виконання самостійної роботи для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом» заочної форми навчання. – Харків : Вид-во НФаУ, 2023. – с. 38. 5. Економіка, планування та організація хіміко-фармацевтичного підприємства: Національний підруч. для ВНЗ / О.В. Посилкіна, О.В. Доровський, Ю.С. Братішко та ін. —Харків: НФаУ: Вид-во Золоті сторінки, 2016. — 472 с.- (Національний підручник). 6. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: Національний підруч. для ВНЗ / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін. за ред. А.С. Немченко. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. — 360 с. — (Національний підручник
Додаткова література для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Конституція України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80. 2.Господарський кодекс України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/436-15. 3.Цивільний кодекс України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15. 4.Податковий кодекс України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17. 5.Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12. 6.Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/2168-19. 7.Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19. 8.Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». URL:

	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15. 9.Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-%D0%BF. 10.Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1101 «Про утворення Національної служби здоров'я України». URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF. 11.Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1094 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посади керівника державного, комунального закладу охорони здоров'я». URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1094-2017-%D0%BF. 12.Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1077 «Про спостережну раду закладу охорони здоров'я та внесення змін до Типової форми контракту з керівником державного, комунального закладу охорони здоров'я». URL: Про затвердження методики розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування. Постанова КМУ від 27.12.17 р. № 1075. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1075-2017-%D0%BF#Text. 14. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики : Постанова КМУ від 02.03.16 р. № 285. Офіційний вісник України від 22.04.2016, № 30, ст. 1184. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/285-2016-%D0%BF. 16.Затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) : Постанова від 30.11.2016 р. № 929. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF 17.Методичні рекомендації та роз'яснення з питань укладення колективних договорів комунальних некомерційних підприємств / Проект USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я». К. : 2020. – с. 72. URL: file:///C:/%D0%BC%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%9E%D0%9F%D0%9F/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F/B_Coll_Dogovor_UA_v105-1.pdf 17.Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства. – К. : 2018. URL: https://moz.gov.ua/uploads/0/3562-moz_metod_recomendations_autonomization_2018_ua_final_web.pdf (дата звернення 29.05.2023). 18.Економіка охорони здоров'я [Текст]: [Підручник]/За заг. ред. д. мед. н., Е45 проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. – Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. – 288 с. 19. Bridoux F. Stakeholder theory, strategy, and organization: Past, present, and
--	--

	future / F. Bridoux, J. W. Stoelhorst // Strategic Organization. – 2022. - Vol. 20(4). – P. 797–809 20. Khalaf Ahmad A. M. The Impact of Stakeholders on Health Services Development: An Empirical Investigation on the Surgical Department at King Fahd General Hospital, Saudi Arabia / Khalaf Ahmad A. M. // International Journal of Marketing Studies. - 2017. - № 9 (1). – P. 129-138. doi:10.5539/ijms.v9n1p129. 21. Kozyrieva Olena, Posilkina Olga, Kovalenko Svitlana, Bratishko Yuliia, Litvinova Elena. Modern approaches to the management of the social responsibility system in pharmacy. Scientific Journal «Economic Synergy». 2021. № 2. С. 56–67. (Web of Science). 22. Jebara T. Health-related stakeholders' perceptions of clinical pharmacy services in Qatar / T. Jebara, S. Cunningham, K. MacLure, A. Awaisu, A. Pallivalapila, M. Al Hail, D. Stewart // International Journal of Clinical Pharmacy. – 2021. - № 43. – P. 107–117. 23. Hearld L. R. (2020). Sustaining participation in multisector health care alliances: The role of personal and stakeholder group influence / L. R. Hearld, J. A. Alexander // Health Care Management Review. – 2020. - № 45(3). – P. 196-206. 24. Posilkina O., Bondarieva I, Malyi V. , Timanyuk I., Mala Z. Peculiarities of effective management of products assortment depending on different sizes of pharmacy chains. // Scientific Journal «ScienceRise: Pharmaceutical Science» №2(30) 2021. p. 55–63.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітнього компонента	1. Сайт кафедри управління та забезпечення якості НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://quality.nuph.edu.ua/. 2. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/ 3. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://rada.gov.ua 4. Офіційний сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA 5. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-okhoroni-zdorovya-ukraini 6. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/ 7. Журнал «Економіка України» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://economyukr.org.ua/?lang=uk/ 8. Журнал «Економіка і право охорони здоров'я» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/30132/1/%D0%95%D0%9F 9. Журнал «Соціальна фармація в охороні здоров'я» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Oleh-Shpychak/publication/317377118

	10. Журнал «Фармацевтичний часопис» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/issue/view/778
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=5088

17. Матеріально-технічне та програмне забезпечення освітнього компонента:

Матеріально-технічне забезпечення: персональний комп'ютер; мультимедійний проектор; екран мультимедійний.

Програмне забезпечення: програма Office Standard; програма для організації відеоконференцій ZOOM; модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE; онлайн платформа Miro.